

Πάρνωνας α.ε.
Αναπτυξιακός Οργανισμός Ο.Τ.Α.

**Ευρωπαϊκό μακροπρόθεσμο όραμα των αγροτικών περιοχών με ορίζοντα το 2040.
Τοπικό εργαστήριο για την περιοχή της Νότιας Κυνουρίας**

Στις 25/01/2021 η Αναπτυξιακή Πάρνωνας διοργάνωσε διαδικτυακό εργαστήριο για την περιοχή της νότιας Κυνουρίας με στόχο τη διατύπωση απόψεων για το μέλλον και τις ανάγκες της περιοχής με ορίζοντα το 2040. Για τη διεξαγωγή του εργαστηρίου πολύτιμη υπήρξε η υποστήριξη του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου του ΠΑΑ 2014-2020, στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης που διεξάγει η ΕΕ ενόψει της κατάρτισης ενός «Ευρωπαϊκού Μακροπρόθεσμου Οράματος για τις αγροτικές περιοχές».

Στο εργαστήριο, τον συντονισμό του οποίου είχε ο κ. Κοσμάς Σιδηρόπουλος, Οικονομολόγος- Στέλεχος ΜΟΔ ΑΕ - ΕΕΤΑΑ ΑΕ, συμμετείχαν οι παρακάτω: Ανέστης Βασιλειάδης-Πρόεδρος Ένωσης Ξενοδόχων Νότιας Κυνουρίας, Παναγιώτης Γκιουζέλης-Πρόεδρος Ελαιουργικού Συνεταιρισμού Λεωνιδίου, Γεώργιος Λάτσης-Πρόεδρος Εμπορικού Συλλόγου Λεωνιδίου, Κωνσταντίνα Δανεσή-Εκπρόσωπος ΡΑΝΙΚΑ/Αστικός Συνεταιρισμός, Γρηγόριος Αντωνίου-Επιχειρηματίας, Μαρίνης Μπερέτσος-Διευθύνων Σύμβουλος Αναπτυξιακής Πάρνωνας Α.Ε. Α.Ο.Τ.Α., Θωμάς Γούσγουλα- Σύμβουλος Κοινότητας Λεωνιδίου, Παναγιώτης Γεωργοστάθης-Πρόεδρος Πολιτιστικού & Εξωραϊστικού Συλλόγου Απανταχού Πουλιθριωτών «Η Πολίχνη», Σπυρίδων Αλευράς- Επιχειρηματίας καλλιέργειας αλόης, Σωτήριος Μπόλης-Εμπειρογνώμονας σε θέματα Πολιτιστικής Διαχείρισης, Δημήτριος Κολινιώτης-Τεχνολόγος Τροφίμων/Προϊστάμενος Διεύθυνσης Πολιτικών Κοινωνικής Συνοχής Αναπτυξιακής Πάρνωνας Α.Ε. Α.Ο.Τ.Α., Δημήτριος Σιώρας-Τεχνίτης, Χαράλαμπος Λυσίκατος-Δήμαρχος Νότιας Κυνουρίας & Πρόεδρος Δ.Σ. Αναπτυξιακής Πάρνωνας Α.Ε. Α.Ο.Τ.Α., Δημήτριος Τρούμπας-Επιχειρηματίας/Αγρότης.

Παρατηρητές του εργαστηρίου ήταν η κα Μαρία-Χριστίνα Μακρανδρέου, Προϊσταμένη Μονάδας Δικτύωσης & Δημοσιότητας, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και ο κ. Αλέξανδρος Παπακωνσταντίνου, Αναλυτής Πολιτικής, Ευρωπαϊκό Δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης).

Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν για το πώς θα ήθελαν να είναι η περιοχή τους, πώς ενδέχεται να αλλάξει κατά τα επόμενα 20 χρόνια, τι εξελίξεις θα ήθελαν να δουν και ποιες είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε η περιοχή τους να γίνει ο τόπος που ονειρεύονται.

Αυτή η πρωτόγνωρη συμμετοχική διαδικασία για τη διατύπωση «οράματος» για την περιοχή αναδεικνύει το πνεύμα συνεργασίας και συνεννόησης και δίνει τη δυνατότητα να ακουστεί η φωνή των κατοίκων του Νότιου της Ευρώπης.

Οι απόψεις των συμμετεχόντων στάλθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να ληφθούν υπόψη. Η πρωτοβουλία της ΕΕ θα ολοκληρωθεί με τη διενέργεια μιας εικονικής διάσκεψης το Μάρτιο του 2021 και τη δημοσίευση μιας «Ανακοίνωσης σχετικά με ένα μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές» τον Ιούνιο του 2021.

Τμήμα Προβολής και Συνεργασιών
Αναπτυξιακής Πάρνωνας Α.Ε. Α.Ο.Τ.Α.

Συμμετοχικό εργαστήριο για το μακροπρόθεσμο αγροτικό όραμα - Φύλλο συλλογής

Όνομα διοργανωτή	Αναπτυξιακή Πάρνωννα Ανώνυμη Εταιρεία. Αναπτυξιακός Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης	Ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας	info@parnonas.gr
Όνομα ομάδας		Αριθ. συμμετεχόντων	
Τοποθεσία	Διαδικτυακή συνάντηση	Ημερομηνία	25/01/2021
Υπό εξέταση περιοχή	Νότια Κυνουρία		

Χαρακτηριστικά με τα μεγαλύτερα κενά/η μέγιστη δυνατότητα μεταξύ πιθανού και επιθυμητού μέλλοντος

Χαρακτηριστικά	Κενά που εντοπίστηκαν/δυσνητικές ευκαιρίες
<p>Περιβάλλον – Η περιοχή της Νότιας Κυνουρίας συνδυάζει ένα μεγάλο μήκος θαλάσσιο μέτωπο και ορεινούς όγκους που περιβάλλουν την πρωτεύουσα του δήμου, το Λεωνίδιο, που δημιουργεί μια μοναδική εικόνα υψηλής αισθητικής αξίας. Η περιοχή διαθέτει μια μικρή πεδινή έκταση που χρησιμοποιείται για την γεωργική παραγωγή. Σημαντικό μέρος του δήμου ανήκει στο δίκτυο Natura 2000. Χαρακτηρίζεται ως «ακραία» λόγω της θέσης, της γεωμορφολογίας και των προσβάσεων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Το μικροκλίμα της περιοχής θεωρείται ιδανικό για καλλιέργεια βιολογικών προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία και προοπτικές εξαγωγής (π.χ. φαρμακευτική αλόη). • Υπάρχει πληθώρα φυσικών και πολιτιστικών αξιοθέατων που θα μπορούσαν να αναδειχθούν, παράλληλα με την ανάδειξη των παλαιών διαδρομών και μονοπατιών που συνέδεαν τους οικισμούς μεταξύ τους και με την ορεινή ενδοχώρα.
<p>Δημογραφία – Ο πληθυσμός της περιοχής είναι περίπου 9600 κάτοικοι με αυξητικές τάσεις. Στην τελευταία απογραφή του 2011 καταγράφηκε μια αύξηση του πληθυσμού κατά 13%. Στα ορεινά χωριά διαπιστώνονται ισχυρές τάσεις εγκατάλειψης.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η ποιότητα ζωής, η ασφάλεια και το φυσικό κάλλος αποτελούν σημαντικά πλεονεκτήματα που μπορούν να συμβάλλουν τόσο στη διατήρηση του πληθυσμού, όσο και στην προσέλκυση νέων που θέλουν να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά και να δημιουργήσουν οικογένεια.
<p>Κοινωνική ένταξη / ζωτικότητα – Το στοιχείο της παράδοσης και του πολιτισμού είναι πολύ έντονο. Στην περιοχή ομιλείται η Τσακωνική διάλεκτος που είναι Δωρικής προέλευσης και το Λεωνίδιο είναι χαρακτηρισμένος ως παραδοσιακός οικισμός και ιστορικός τόπος. Πολλοί άλλοι μικρότεροι οικισμοί (Άνω Τυρός, Σαπουνακαίικα, Μέλανα, Πραματευτή, Πούλιθρα κ.λπ.) είναι επίσης χαρακτηρισμένοι ως παραδοσιακοί. Σε αυτούς εφαρμόζονται ειδικοί όροι δόμησης και μορφολογίας των κτιρίων. Υπάρχει σημαντική δραστηριότητα πολιτιστικών δράσεων (π.χ. Γιορτή Τσακώνικης Μελιτζάνας, Φεστιβάλ Μελιτζάzz) με ευρεία αναγνώριση σε πανελλαδικό επίπεδο. Συνολικά θεωρείται πως η περιοχή παρέχει πολύ καλή ποιότητα ζωής και ασφάλειας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχει έλλειμμα σε πολιτιστικές δραστηριότητες και στη ψυχαγωγία (σινεμά, θέατρο και δραστηριότητες ενηλίκων π.χ. βιβλιοθήκη). • Ο εθελοντισμός, η οργάνωση των πολιτών σε θεματικές δραστηριότητες καθώς και η παροχή εκπαίδευσης σε μια ποικιλία αντικειμένων π.χ. παροχή υπηρεσιών, γεωργία, ανακύκλωση, εστίαση, θα έχουν θετικό αντίκτυπο στην λειτουργία της τοπικής κοινωνίας.
<p>Παραγωγική βάση / Απασχόληση - Κύριες πηγές απασχόλησης είναι ο πρωτογενής τομέας (38%) μέσω της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, και ο τριτογενής (36%) με έμφαση στις υπηρεσίες και τον τουρισμό.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η γεωργία μπορεί να ανακτήσει δυναμική αν προωθηθούν δυναμικές καλλιέργειες πιστοποιημένης ποιότητας (βιολογική, ολοκληρωμένη διαχείρισης) και σύνδεσης του καταναλωτή με τον παραγωγό.

<p>Η πολυαπασχόληση είναι σύνηθες φαινόμενο με πολλούς από τους κατοίκους να δραστηριοποιούνται τόσο στον τουρισμό όσο και στην γεωργία.</p> <p>Ο δευτερογενής τομέας παρέχει απασχόληση στο 12% των εργαζομένων.</p> <p>Ο τουρισμός αναπτύσσεται δυναμικά χωρίς όμως να έχει επιδράσει αρνητικά στη φυσιογνωμία της περιοχής. Το κέντρο αναρρίχησης του Λεωνιδίου είναι παγκόσμιας εμβέλειας και αποτελεί ισχυρό πόλο έλξης.</p> <p>Αντίθετα η γεωργία παρουσιάζει φθίνουσες τάσεις και χαρακτηρίζεται από τον μικρό κλήρο, μικρές παραγωγές και έλλειψη σύνδεσης με τον δευτερογενή τομέα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στον αγροτικό τομέα, θα πρέπει να καταγραφεί ο κλήρος και τα προϊόντα που παράγονται. Το μειονέκτημα της μη εξειδικευμένης παραγωγής μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία διαθέτοντας τη μικρή διαφοροποιημένη και εποχιακή παραγωγή και τοπικά προϊόντα μέσω e-shop ή εξειδικευμένη εταιρεία εμπορίας, επενδύοντας παράλληλα στη μεταποίηση. • Ο τουρισμός θα ωφεληθεί από μια ισχυρότερη προβολή στο διαδίκτυο, ενώ υπάρχουν μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού, της πεζοπορίας και της ποδηλασίας, του καταδυτικού και του θρησκευτικού τουρισμού, αλλά και του αγροτουρισμού.
<p>Υποδομές / υπηρεσίες – Το οδικό δίκτυο προς τα μεγάλα αστικά κέντρα (Τρίπολη, Άργος, Αθήνα) έχει φτωχά γεωμετρικά χαρακτηριστικά και σε συνδυασμό με την χιλιομετρική απόσταση, καθιστά την πρόσβαση από και προς σε αυτά σχετικά δυσχερή.</p> <p>Οι υπηρεσίες υγείας δεν μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών.</p> <p>Το κόστος μεταφοράς προϊόντων από και προς τα αστικά κέντρα είναι αυξημένο, ενώ οι υπηρεσίες μεταφορών και logistics δεν είναι επαρκείς.</p> <p>Τα Ευρωπαϊκά προγράμματα και πόροι έχουν αξιοποιηθεί σε ικανοποιητικό βαθμό. Έχουν γίνει δράσεις πολιτισμού, έργα υποδομής, ύδρευσης, αξιοποίηση κτηριακού αποθέματος, μελέτη ανάπλασης του κεντρικού δρόμου Λεωνιδίου.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Η διαχείριση των απορριμμάτων χρήζει βελτίωσης ενώ απαιτούνται υποδομές στήριξης του τουρισμού, όπως χώροι στάθμευσης και υποδοχής των επισκεπτών. • Αξιοποίηση των υποαπασχολούμενων φυσικών πόρων (δάση και λιβαδοκτηνοτροφικές εκτάσεις) που δεν αξιοποιούνται στο μέγιστο δυναμικό τους. • Η ακτογραμμή παρέχει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης μέσω της ιχθυοκαλλιέργειας, του καταδυτικού τουρισμού και λιμενικών εγκαταστάσεων.
<p>Κλιματική αλλαγή – Η περιοχή θεωρείται ευάλωτη σε ό,τι αφορά την επάρκεια υδάτινων πόρων μελλοντικά. Ήδη έχουν εκπονηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη μελέτες και έργα για την προστασία των υδάτων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αναπτυξιακές δράσεις είναι αναγκαίο να επικεντρωθούν σε θέματα κλιματικής αλλαγής, ΑΠΕ και ενεργειακής αυτονομίας της περιοχής, παράλληλα με την αξιοποίηση των αστικών και αγροτικών υπολειμμάτων βιομάζας. • Το 72% του δήμου αποτελείται από δάση που παράγουν σημαντικές ποσότητες βιομάζας που μένει ανεκμετάλλευτη. Η δημιουργία μιας μονάδας παραγωγής ενέργειας από βιομάζα (π.χ. κάστανα, υπολείμματα ελαιοπαραγωγής) θα συνέβαλε στην ενεργειακή αυτονομία της περιοχής και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. • Το κτηριακό απόθεμα θα χρειαστεί να αναβαθμιστεί προκειμένου να ανταπεξέλθει στις νέες συνθήκες της ενεργειακής απόδοσης.

Πώς μπορούν να καλυφθούν αυτά τα κενά/να επιτευχθούν οι δυνατότητες; Απαραίτητες προϋποθέσεις/απαιτούμενες δράσεις

<p>Απαραίτητες προϋποθέσεις</p> <p>Η νότια Κυνουρία έχει τις δυνατότητες να δημιουργήσει ένα μοναδικό brand name που να βασίζεται στη θεματολογία της Τσακωνικής παράδοσης και προϊόντων. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες εστίασης, διαμονής και τα αξιοθέατα θα πρέπει να συνδεθούν με αυτήν την παράδοση παρέχοντας ένα νέο</p>

<p>προϊόν. Προς αυτή την κατεύθυνση απαιτείται ένα επιχειρησιακό σχέδιο που να θέτει τους στόχους, τον ορισμό του branding, ένα marketing plan, νέες ψηφιακές εφαρμογές και οπτικό υλικό, καθώς και γραφείο συμβουλευτικών υπηρεσιών για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.</p>
<p>Θα πρέπει να αποφευχθεί η άναρχη και μονομερής ανάπτυξη του τουρισμού. Αντίθετα, η ανάπτυξη θα πρέπει να βασίζεται στον τοπικό χαρακτήρα και σε ισορροπία με τη γεωργία, διαφυλάσσοντας παράλληλα το ιστορικό και φυσικό περιβάλλον. Έμφαση πρέπει να δοθεί στον εναλλακτικό τουρισμό υψηλής ποιότητας. Σημαντικό ρόλο θα παίξει η οργάνωση των χρήσεων γης μέσα από ένα τοπικό πολεοδομικό σχεδιασμό, για την προστασία του χαρακτήρα των παραδοσιακών οικισμών, του αγροτο-δασικού τοπίου και του παράλιου μετώπου.</p>
<p>Είναι κρίσιμο να υπάρχει καλή συνεργασία μεταξύ του δήμου, της περιφέρειας και όλων των εμπλεκόμενων φορέων και πολιτών. Ήδη υπάρχει ένα καλό πνεύμα συνεργασίας το οποίο θα πρέπει να διατηρηθεί και μέσω μιας σειράς συναντήσεων να εξειδικευθούν τα θέματα και να προταθούν λύσεις. Η οργάνωση τοπικών κοινοτήτων με αντικείμενο την τοπική διαχείριση θεμάτων που τους απασχολούν μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα ζωής (π.χ. η τοπική διαχείριση της ανακύκλωσης επιστρέφει το όφελος στην κοινότητα).</p>
<p>Η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας μπορεί να βελτιώσει τον τρόπο και την ποιότητα της ζωής των κατοίκων σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η εργασία και η υγεία. Η αναζήτηση και μελέτη καλών πρακτικών από άλλες περιοχές θα συμβάλει στον καλύτερο σχεδιασμό ενός βιώσιμου και φιλικού προς τη φυσιογνωμία της περιοχής πλαισίου ανάπτυξης αποφεύγοντας λάθη που έχουν γίνει αλλού.</p>

Εμπνευσμένη ιστορία:

<p><u>Αναρριχητικό Πάρκο Λεωνιδίου</u></p> <p>Το Λεωνίδιο είναι τόπος άρρηκτα συνδεδεμένος με την εντυπωσιακή 250μ. ύψους κόκκινη ορθοπλαγιά. Η αναρριχητική δράση στον Κοκκινόβραχο, όπως το αποκαλούν οι ντόπιοι, από τις αρχές της δεκαετίας του '80, δημιούργησε την ανάγκη ύπαρξης μιας περισσότερο ασφαλούς αναρριχητικής δραστηριότητας. Η δημιουργία του Αναρριχητικού Πάρκου, με περισσότερες από 1800 διαδρομές, έχει κατατάξει την περιοχή του Λεωνιδίου στους πιο δημοφιλείς αναρριχητικούς προορισμούς παγκοσμίως. Το Αναρριχητικό Πάρκο Λεωνιδίου είναι ένα έργο που με σεβασμό στην παράδοση, τον πολιτισμό και τον φυσικό πλούτο της περιοχής συνέβαλε στην αύξηση της τουριστικής επισκεψιμότητας, στην ανάπτυξη και ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας, στην διατήρηση και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.</p> <p><u>Συμμετοχή του Δήμου Νότιας Κυνουρίας στο "Απόθεμα Βιόσφαιρας Όρους Πάρωννα-Κάβου Μαλέα" του προγράμματος Άνθρωπος και Βιόσφαιρα MAB (Man and the Biosphere Programme - MAB) της UNESCO</u></p> <p>Ο Δήμος Νότιας Κυνουρίας αποτελεί υποψήφια περιοχή του προτεινόμενου Αποθέματος Βιόσφαιρας Όρους Πάρωννα-Κάβου Μαλέα. Πρόκειται για περιοχές όπου ο Άνθρωπος και η Φύση συνυπάρχουν αρμονικά, μέσω της διατήρησης του φυσικού πλούτου και του πολιτισμού.</p> <p>Συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής: αποτελεί ιστορικό τόπο με πολλούς χαρακτηρισμένους ως παραδοσιακούς οικισμούς,, βρίσκεται εντός προστατευόμενης περιοχής του δικτύου Natura 2000, διαθέτει το αναγνωρισμένο προϊόν Π.Ο.Π. Τσακωνική μελιτζάνα Λεωνιδίου ενώ οι κάτοικοί του μιλούν ακόμα την -υπό εξαφάνιση- Τσακωνική γλώσσα, διαθέτει ιδιαίτερη τοπική αρχιτεκτονική με δώροφα πετρόχτιστα κεραμοσκεπή κτίρια εντός οικισμών, μοναδικά πυργόσπιτα και αστικού τύπου κατοικίες, ιδίως στο Λεωνίδιο και ισόγειες κεραμοσκεπείς κατοικίες/αποθήκες στις γεωργοκτηνοτροφικές περιοχές έξω από τους οικισμούς.</p> <p>Κατόπιν ένταξης στο παγκόσμιο Δίκτυο των Αποθεμάτων Βιόσφαιρας η περιοχή:</p> <ul style="list-style-type: none"> • θα είναι πλέον ενεργό μέλος ενός δικτύου ανάπτυξης • αποκτά αναγνώριση με παγκόσμια εμβέλεια • μπορεί να ακολουθήσει καινοτόμες προσεγγίσεις οικονομικής ανάπτυξης • θα έχει την δυνατότητα για διάκριση των προϊόντων και των υπηρεσιών της χάρη στην αναγνωρισιμότητα του δικτύου • θα έχει την ευκαιρία για συνεργασίες με άλλα Αποθέματα σε πολλαπλά επίπεδα
--